

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Varujte se sleparskih agentov!

Dandanes ima že skoro vsako večje podjetje lastne agente, ki agitirajo po širnem svetu proti plačilu za podjetje. Velika podjetja, ki so že večinoma od vsega početka ustanovljena za širši delokrog, si namreč naravno morajo iskati delokrog ne le v svoji najbližnji bližini, ampak dostikrat po celi državi, da, celo po celi Evropi, če ne celo po celem svetu. Zato je pa treba najrazličnejše reklame, agentov, plakatov, inseratov itd. Inserate beremo vsak dan v časopisih, plakate vidimo razobešene na najrazličnejših vogalih in stenah, navadno v najbolj kričečih barvah, agente pa žalibog tudi prevelikokrat vidimo v naši sredini.

Vsa ta reklamna sredstva kričijo in pojejo slavo, temu ali onemu podjetju večinoma z enimi in istimi besedami, vendar pa s tem razločkom, da inserati in plakati molče kričijo, agenti pa na ves glas. Večkrat se človeku zdi, da ima pred seboj navaden govoreči inserat o hvali tega ali onega podjetja ne pa rasodnega in mislečega človeka. Vendar so pa še tiskani inserati za posameznika veliko manj nevarni, kakor pa govoreči inserati — agente. Saj se ga človek kar ne more navadno odkrižati, da bi bilo večinoma najbolje, da bi ga že bil vrgel davno čez prag. S svojo nepopisno nadležnostjo in hvalisanjem ničvrednega blaga celo pogosto razumnejše ljudi pripravijo v škodo, kaj še-le manj izobražene.

Pri nas poznamo najbolj do sedaj agente raznih zavarovalnic proti požaru, za življenje, za nezgode, agente raznih izseljevalnih družb i. t. d. Koliko so ravno taki agentje napravili lumparij se ne da popisati. Pred vsem moramo namreč povdarjati, da agent ne hvali podjetje in njegove posledice za to, ker je vsakokrat tudi prepričan, da je to res, kar pravi, ampak za to, ker ima od sklenjenih pogodb procenete, ki se imenujejo provizija. Čim več raznih pogodb sklene in čim večje so pogodbene svote, tem večjo provizijo potegne. Zato navadno agenti s tako velikansko vnemo sillijo ljudi k tej ali oni pogodbi in jim prigovarjajo, da sklenejo pogodbe za velike svote in na več let. Torej provizija, lasten dobiček, ne prepričanje, govori večinoma iz agenta.

Ravno slast po proviziji dostikrat zapelje agenta tako daleč, da se poslužuje raznih zvijač, ki vsaj mejé na goljufigo, če že niso goljufige same. Naj navedemo le nekaj vzgledov:

Vsakdo mora znati, da so zavarovalnice dolžne plačati zavarovancem proti požaru kvečjemu vso resnično škodo. To je določeno že po zakonu, večinoma pa še tudi posebej po pravilih vsake take zavarovalnice. Kljub temu pa te agent pripravi dostikrat do tega, da pustiš zavarovati poslopje, ki je vredno morda 1000 K, za 3000 K, ali še celo več, ker te je prepričal, da boš v slučaju požara v resnici dobil 3000 K. Agent sicer dobro ve, da to ni res, in da se ti bo izplačalo le 1000 K, t. j., resnična škoda, a kaj to njemu mar, samo da dobi procenete od vseh 3000 K, mesto od 1000 K. Tako je tak sleparski agent naravnost ogoljufigal za vse premije, ki jih lastnik takega poslopja

plačuje od svote, za koju zavarovani predmet presega pravo vrednost.

Samo resnična škoda se torej izplača; zavarovalne pogodbe, ki bi obetale zavarovancem več, so celo neveljavne. Zato je pa tudi naravnost peklenska zlobnost agentova, ki proti boljši vednosti ljudi zapeljuje, da se naj zavarujejo pri njegovem zavodu za škodo iz te ali one nesreče, da si mu ti celo povedo, da so že zavarovani. Škoda se plača samo enkrat, in je torej škoda vsacega krajcerja, ki se vrže za premije ven pod pretvezo, češ, da mu bodo obe zavarovalnici zavarovalno svoto izplačali, ali še celo vsaka morda resnično škodo presegajočo svoto. Da, nekatere zavarovalnice imajo celo v pravilih, da ne plačajo ničesar, ako se je lastnik kakega zavarovanega predmeta pustil še kje drugje zavarovati. Kdor je že torej enkrat zavarovan proti kakoli nesreči, naj, dokler zavarovanje traja, nikar še drugje ne plačuje.

Drugače je seveda pri življenjskih zavarovalnicah. Te morajo pač izplačati vsako svoto, za koju se človek zavaruje in premije plačuje. Tukaj torej razni sleparski agenti ne morejo na prej opisani način ljudi goljufigati. Seči morajo pod drugih sredstvih. Ako se že stranka nikakor noče zavarovati, ji obetajo vse dobrote sveta; dostikrat celo, da bodo večje svote dobili, kakor je resnica, da bodo deležni dobička, da se jim ni treba nič zdravniško pustiti preiskati, itd., kratko in malo taki agenti resnične zavarovalne pogoje obrnejo naravnost na glavo, samo, da človeku vjamejo podpis in da je provizija tem večja. Seveda se potem stranka kar čudi, ko dobi v roke polico in prebere pogoje, ki se čisto drugače glasijo, kakor mu je agent govoril.

S take vrste agenti imajo naši ljudje večinoma opraviti. Tu ali tam se pritepe pa tudi sem agent, ki nam ponuja kako tuje blago kake tuje tvrdke, navadno na obroke (rate). Človeku se v trenutku stvar, koju agent pokaže, dopade, vrhutega ga še omami agentova hvala in zagotovilo, da ni treba naenkrat plačati, ampak vsak mesec malenkostno svoto par kronic, da res naroči nepoznano blago. Kako se pa začudi, ko dobi v roke „naročeno“ blago, ki se navadno zelo razlikuje od onega, kojega mu je agent pokazal; kako bi se še pa-le začudil, ko bi zračunal natanko vse obroke skupaj, ki vedno velikokrat presegajo pravo vrednost. Ko pride človek do spoznanja, bi najraje poslal blago nazaj in se vsega oprostil; a žalibog, agent mu je tudi dal nek tujejezičen listek podpisati, kojega vsebina je hujša, kakor če bi se dal vragu zapisati. Kaj torej drugega storiti, kakor potrpeti, pa plačati.

Ne smemo seveda trditi, da so brez izjeme vsi agenti sleparski, a žalibog je le izredno mala manjšina poštena. Navadno so pri tej stroki tudi večinoma ljudje, ki imajo za seboj več ali manj dvomljivo preteklost. Ako že kaka spufana eksistenca za nobeno pošteno rabo več ni, za agenta je še vedno dober. V tem oziru celo naša slovenska podjetja premalo pazijo, kakega agenta nastavijo. Naj si bo podjetje še tako dobro, ako ima ničvredne agente, ga bodo gotovo pri ljudeh počasi pripravili ob dobro ime.

Za vsacega pa naj velja načelo, čim manj imaš z agenti opraviti, tem bolj si si.

Če pa že ravno hočeš kako pogodbo skleniti, pusti si vedno nekaj dni pomisleka ali pa pojdi razumnega človeka za svet vprašat, predno podpišeš. Glej pa tudi, da ne boš nikdar nič sam z agentom govoril, ampak vedno le pred pričami; podpiši pa le istotako pred pričami, vendar le to, kar je že napisano v domačem jeziku, ne, kar še-le bo, morda celo v tujem jeziku, in le to, kar se ti je pred pričami prebralo in razložilo! Kar pa dobiš pri domačih trgovcih, kjer si lahko blago dobro ogledaš, nikar ne naročaj po agentih, če nisi dovolj razumen!

Žlogarjeve Šmarnice

se dobijo pri J. Krajec nasl. v Novem mestu za ceno 2 kroni, po pošti 10 vinarjev več.

Gospodarstvo.

Pomagajmo drug drugemu!

Naprej in naprej odhajajo naši fantje in moške na bojno polje, na domačem polju pa zmanjkuje delavnih rok, tako, da je kmetija bolj in bolj osamljena. V šmihel-stopiški občini je nad 900 mož in mladeničev v vojni in v podobni položaj so prišli tudi druge občine. Vsaka vas, vsaka hiša je več ali manj prizadeta, tako, da imamo prav težak boj za obstanek kmetije.

Če pomislimo, da smo vsa leta nazaj tožili čez pomanjkanje delavnih sil, potem si lahko predstavljamo, kako težak položaj čaka sedaj naše kmetijstvo. Težave se kažejo že sedaj pri spomladnem obdelovanju, kaj še-le potem, ko bo treba kositi in žeti, ko se bo delo kopičilo in ko ga bo treba hitro opravljati? In naj nam nazadnje še vreme nagaja?

Najbolj pereče je danes za nas delavsko vprašanje. Kako naj obdelamo naše kmetije, da ne bodo trpele škode?

Od zunaj nimamo pričakovati nobene izdatne pomoči. To je gotovo. Računati moramo tedaj le z domačimi močmi. Če si ne bomo znali in hoteli sami pomagati, potem bomo imeli škodo, ki postane toliko večja, če pritisne vrhu vsega še neugodna letina. Rešitev delavskega vprašanja imamo v teh težkih časih iskati na kmetih edino-le v samopomoči in sicer v medsebojni ali vzajemni samopomoči!

Pomagajmo si torej drug drugemu, kolikor je v naših močeh! V takih časih morajo prenehati med sosedi vsa nasprotja, vse osebnosti, vse neprijaznosti in vsa nevoščljivost! Na njih mesto naj stopi sočutje in dobrosrčnost. Kakor vidiš sam rad, da ti priskoči na pomoč tvoj bližnji, če te zadene nesreča, ravno tako moraš tudi ti drugim pomagati, če je sila! Tak duh vzajemne pomoči mora prešinjati naše vasi, saj je prišla taka sila skoraj nad vsako hišo. Ta hiša je zgubila očeta in gospodarja, druga zopet enega ali več sinov. Pri takih hišah se mora pomagati, da pojde gospodarstvo naprej.

Pomagati moramo najprej z našim delom! Kdor ne more sam zmagati pomladnega dela, naj prosi svojega bližnjega soseda, da mu pomaga. Prihodnjic naj se taka pomoč vrne. Tako

je treba, da gremo drug drugemu na roko in da si med seboj prijateljsko pomagamo. Nekaj sočutja, nekaj dobre volje je treba in storilo se bo lahko veliko dobrega na kmetih. Vzajemne pomoči bo treba posebno o času košnje in žetve. Takrat bo treba vse sile napeti, da bomo zmagali obilno delo, ki nas čaka in ki bo zlasti letos zahtevala skrajnega napora domačih moči.

Pomagati moramo tudi z živino! Letos manjka tudi delavne živine po kmetih. Kdor nima živine, naj prosi svojega soseda, da mu pomaga z živino proti primernemu povračilu. Kdor pa ima delavno živino, konje ali voli, naj pa po možnosti ustreže in pomaga svojim sosedom, da bo kmetija obdelana. Kjer manjka moških pri hiši, tam utegne manjkati tudi konj ali volov, ker jim nima kdo streči. Če se je to zgodilo, naj pomagajo dobri sosede s svojo živino, da se bo delo opravilo. Vsak naj se sam zamisli v položaj takih kmetij, kjer manjka delavne živine, da bo izpregledal, kako nujno potrebna in dobra je pomoč v takih slučajih.

Pomagajmo tudi s semenom, če treba. Tudi pri semenu je treba vzajemne pomoči. Lansko leto n. pr. ni strniščna ajda povsod dobro storila. Po nekod so se pridelale same prazne pleve. Kdor ima lepo ajdo, naj jo privoščí tudi svojemu sosedu za seme, če je ta ni mogel pridelati. In tako si je treba pomagati po potrebi tudi pri drugih semenih, pri zgodnji turšici itd.

Da se opravijo vsa potrebna dela na kmetih, za to so se ustanovile žetvene komisije po posameznih občinah. Te komisije morajo skrbeti, da gre vse kmetsko delo naprej. To je pa lažje rečeno kakor storjeno. Na kmetih bomo največ dosegli, če si bomo sami pomagali in sami vse potrebno storili brez priganjanja od strani žetvenih komisij. Vzajemna pomoč bo največ izdala in zato si pomagajmo drug drugemu! Rohman.

Gospodarske drobtine.

Umetna gnojila za ajdo. Opozarjamo naše gospodarje, da se je treba za umetna gnojila že sedaj pobrigati, če jih hočemo dobiti za ajdo. To pa zaradi tega, ker jih utegne pozneje zmanjkati. Gospodarji, ki želijo umetna gnojila, naj se tedaj nemudoma priglase s svojimi naročili, da ne bo prepozno.

Berite „Dolenjske Novice“! Vsaka hiša na kmetih bi morala imeti „Dolenjske Novice“, da bi v pravem času izvedela, kar ji je treba za napredek gospodarstva. Ko bi se naši gospodarji malo bolj zavzeli za „Dol. Novice“, bi se ne dogajali taki slučajji kakor sedaj, ko iščejo okrog modro galico, ker jo niso o pravem času naročili. Kdor hoče sedaj galico dobiti, jo mora štirikrat dražje plačati. Za ta denar, ki ga mora sedaj več izdati, bi se lahko naročile „Dol. Novice“ za celo vas in za par let naprej! Tako je! Naročajte torej „Dol. Novice“ in poučujte se o tem, kar potrebujete za kmetijo.

Seme strniščne ajde. Kdor ima kaj semena ajde za oddajo namenjenega, naj ga priglasi pri kmetijski podružnici v Novem mestu. Lansko leto je ajda po nekod slabo storila, ker je prišla prepozno v zemljo, tako, da ni dala nobenega pra-

vega pridelka. Tisti gospodarji bodo prav storili, če si bodo preskrbeli dobrega semena, namesto da sejejo prazne pleve. Kmetijska podružnica je pripravljena posredovati pri dobavi dobrega semena in prosi, da se ji ponudbe in naročila za ajdino seme izročajo.

Premovanje bikov v Kandiji. Živino-rejska zadruga za novomeško okolico je sklenila, prirediti tudi to leto premovanje bikov, četudi odpade običajno licenciranje. Premovanje bi se vršilo mesca maja.

Superfosfata za ajdo ni več dobiti. Našim gospodarjem, ki so si želeli dobiti superfosfat za ajdo, moramo sporočiti, da tega gnojila ni več dobiti in da bo moralo letos ostati brez gnojenja pri ajdi. Domače zaloge so pošle, od zunaj ga pa ni mogoče dobiti. Superfosfat se je v zadnjih letih pri ajdi tako obnesel, da so ga naši gospodarji že splošno rabili. Velika je toraj škoda, da ga letos ne moremo več dobiti.

Škoda po poljskih miših je letos večja kakor druga leta. Po nekod se močno boje mišjega leta. Tudi pri nas bi ne smeli mirno gledati in trpeti tega škodljivca, ki nam pod zemljo dela vse večjo škodo, kakor si to mislimo. Proti mišim zaleže seveda le skupno zatiranje, naj si že bo s tem ali drugim sredstvom. Posameznik ne zmore nič. Precej sedaj spomladi je čas, da se pokončuje ta živalca, da se čez leto ne razmnoži in ne dela pri žitu prevelike škode. Najbolj priprosto sredstvo proti mišim je polaganje zastrupljenega ovsa v luknje ali pa fosforovih kroglic (pilnov), ki se dobe pod imenom „fuksol“.

Kebrovo leto. Letos je tudi kebrovo leto. Tega škodljivca moramo preganjati, da nam ne bo delal pozneje kot črv preveliko škode pri žitu, pri turščici, prosu itd.

Gospodarska zadruga za Novo mesto in okolico.

Gospodarska zadruga za Novo mesto in okolico je imela svoj občni zbor dne 28. marca t. l. Iz poročila načelstva posnamemo sledeče:

Zadruga se je ustanovila pred Božičem leta 1913 ter ima med drugim tudi namen, članom razpečavati razna živila po nizkih cenah. Delokrog zadruga je bil doslej le majhen, deloma radi njene mladosti, deloma pa tudi radi vojske. Iz računskega zaključka koncem leta 1914 je razvidno: Aktiva zadruga se sestavljajo 1) iz blagajničnega stanja 31. dec. 1914 v znesku 78 K 21 v; 2) iz še neiztirjanih tirjatev za prodano blago v znesku 105 K 20 v; 3) iz vrednosti v zalogi se nahajajočega blaga v znesku 138 K, in 4) iz vrednosti inventarja v znesku 9 K, in znašajo torej aktiva skupaj 330 K 41 v. Temu nasproti je imela zadruga 31. dec. 1914 sledeča pasiva: 1) zadružen dolg v znesku 150 K; 2) še neplačane obresti tega dolga 1 K 86 v, in 3) vplačani deleži v znesku 55 K; vsa zadržana pasiva znašajo torej 206 K 86 v. Čisti dobiček zadruga 31. dec. 1914 znaša torej 123 K 55 vin. Dohodkov je imela zadruga do 31. dec. 1914 skupaj 1743 K 21 v, izdatkov pa 1665 K, tako, da znaša promet zadruga 3408 K 21 v. Članov je štela zadruga 27; deležev po 5 K je vplačanih 11, ki znašajo torej 55 K. Vsak član jamči poleg deleža še za 15 kron.

Člani prvega načelstva so bili: dr. Anton Ogrizek, načelnik; Franc Vodnik, podnačelnik; Avsec Jože, Picek Jurij in Schott Edmund, odborniki. Mesto odstopenega odbornika Jožeta Avsec in odstotnih odbornikov Jurija Picek in Edmunda Schott je občni zbor izvolil v načelstvo Urbana Horvat, Franca Banič in Josipa Košir, vsi iz Novega mesta. V nadzorstvo so bili izvoljeni Makso Sever, Karol Golia in Franc Sušnik iz Novega mesta.

Doslej se je zadruga večinoma pečala s klanjem prašičev. V jeseni, dokler je

kazalo z ozirom na visoke cene, je zadržala 11 prašičev; meso in mast je večinoma takoj po nizki ceni razpečala. Žalibog zadrugi z ozirom na malo premoženje, posebno ker še nekateri člani sedaj niso vplačali deležev, ni bilo mogoče nabaviti zaloge mesa in masti, ki bi zadostovale za člane do prihodnje jeseni. Upajmo, da se bo med tem časom z novimi člani kredit povzdignil, premoženje pa tudi z rednejšim vplačevanjem deležev zvišalo.

Sedaj je dobila tudi zadruga z ozirom na njen blag namen od vlade dovoljenje, nabaviti za člane večjo množino žita in ga po nizkih cenah članom prodati. Za praznike je zadruga prvič članom prodajala moko; v kratkem je bo zopet imela več na razpolago, na kar že naprej opozarjamo. Dobivati jo smejo seveda le člani.

Omenjamo še, da ima zadruga svoj delokrog ne samo v Novem mestu, ampak tudi po vsej okolici. Iz okolice lahko torej ravno tako pristopijo, kakor v mestu. Čim več članov bo zadruga štela, tem več bo lahko za člane napravila, ker bo imela več kredita in več premoženja. Doslej se je zadruga naravno morala omejevat na malenkosten delokrog, kakor hitro bo pa število članov večje, bo seveda delokrog razširila.

Nakupuje in prodaja članom lahko zadruga seveda ne samo žito in meso, ampak sploh vsa živila in potrebščine, katere posameznik sam večinoma iz denarnih ali naravnih ozirov ne more nabaviti. Zadržana ima na primer tudi namen proti zastavi obrtnih izdelkov in kmečkih pridelkov dajati članom mala posojila za nadaljšo dobo enega leta. Tako bo lahko n. pr. zadruga, ko se razširi, kmetu posodila denar proti zastavi žita, krompirja, vina i. t. d., obrtniku pa proti zastavi svojih izdelkov. S tem bo zadruga članom pomagala, da jim ne bo treba v denarnih stiskah blago pod vsako ceno prodati oziroma vsled nepotrebnih stroškov vedno globje riniti v propad.

Kar zadruga sedaj izvršuje, še daleko ne dosega njenega popolnega namena; v pravih označen namen je veliko širji, izvrševati ga je pa le mogoče pri večjem številu članov. Kdor ima torej smisel do združništva, naj pristopi v zadrugo in deluje po združnem načelu: „Vsi za enega, eden za vse!“

Pes — rešitelj.

V sedanji vojski tudi pse prav pridno uporabljajo. Neki bavarski polkovni zdravnik poroča z zahodnjega bojišča o sledečem ginljivem dogodku: „S svojim psom sem šel skozi vrt naše garnizijske bolnišnice. Ob cesti je sedel vojak, ki je, kakor se je že na prvi pogled videlo, še le pred kratkim ozdravil od hude rane. Vojak mi je dal znamenje, naj pridem za trenutek k njemu. Mož je le s težavo govoril in ga nisem lahko razumel. Revežu se je videlo, da je imel „veliko prošnjo“ na srcu. Ko sem ga vprašal, kaka bi bila ta prošnja, mi je rekel, da bi rad gladil mojega psa, ker so mu vojaški zdravniški psi posebno ljubi. Ko je namreč ležal ranjen na bojišču, mu je pes zdravniškega oddelka rešil življenje. Mož mi je pripovedoval, da se je bojeval pri francoskem mestu Reims. V gosti šumi so ga zadele sovražne kroglice. Z dvema tovarišema je bil na prednji straži, ko se je naenkrat razpočil nad njimi sovražni šrapnel. Tovariša sta bila na mestu mrtva, on pa je bil zadet od kosov šrapnela v prsa in trebuh, a je še ostal pri življenju. Pretekle so ure in ure, a nikogar ni bilo blizu, ki bi ga rešil. Nastala je temna noč, s tem pa mu je zginilo tudi zadnje upanje na rešitev. Revež se je udal v nemilo usodo in je videl svojo mukepolno smrt pred seboj. Toda — čuj! Od dveh strani sta se približali temni senci. Vojaški zdravniški psi so ga našli. In tiho, komaj slišno, kakor sta prišla, sta zvesta psa zopet od-

skakljala k svojim voditeljem, da jih privedeta na kraj, kjer je ležal ranjenec. „Psa sta ravno tako izgledala, kakor Vaš“, je izpovedal slabotni mož, „imela sta ravno tako bistre, zveste oči, s katerimi sta sočutno pogledovala, ko sta me našla. Bila sta moja vrla rešitelja“. Globoka hvaležnost je odsevala iz moževih besed. In čudno! Moj pes, ki se sicer ni dal od nobenega tujca, ki ni pripadal našemu oddelku, prijeti, je bil med tem, ko mu je hvaležni ranjenec gladil njegove kodre, popolnoma miren. Videlo se je, kakor da se zaveda svojega vzvišenega poklica.“

Slovenski vojaki v Brežah.

V zadnjem dopisu sem Vam v splošnem opisal mesto Breže in njegovo okolico. Danes Vam pa hočem podati skromno sliko življenja slovenskih vojakov v Brežah. Tukaj nas je sedaj okoli 600 Slovencev.

Izmed vseh narodnosti smo Slovenci tukaj najmočnejši; kar nam pa daje največjo veljavo, je priznana istina, da smo Slovenci najboljši pevci. Že nepozabni Anton Martin Slomšek je dejal: „Pesem nam duha krepki, pesem nam srce sladi!“ Slovenci imamo tukaj izborne glasove, zlasti tenorje; takih prvih tenorjev kakor je Baebler iz Idrije in dr. Ivanetič jih v Brežah sploh ni.

Ginljivo slovesnost smo imeli na dan sv. Jožefa. Tukaj je namreč umrl naš tovariš Pepe Tauber iz Ljubljane. Vsled gotovih razmer nam ni bilo možno se udeležiti njegovega pogreba. Zato smo se pa na dan njegovega godu dne 19. marca zbrali na njegovem grobu, smo mu položili na gomilo krasen venec, ki ga mu je poslala njegova žalujoča mati, in smo mu zapeli par v srce segajočih žalostink.

Na cvetno nedeljo smo imeli tudi lepo slovesnost. Tukajšnji orožnik g. Karol Vastl je bil ta dan na glavnem trgu okrašen s hrabrostno kolajno, ki si jo je priboril v Karpatih. Tem povodom je nastopil cel naš bataljon in mu je izkazal vojaško čast.

Samo mimogrede naj omenjam, da imamo tudi v naši kompaniji mladega junaka Vojteha Hribernika, ki si je prislužil pri Grodeku veliko hrabrostno kolajno. Slovenci se pač lahko ponašamo.

Prav lepo smo praznovali tudi velikonočne praznike. Veliko soboto se nas je precej udeležilo vstajenja velikonočne procesije. Velikonočno nedeljo pa smo se mi Slovenci odlikovali pri petju pri pontifikalni maši v glavni cerkvi. Orgljal je Slovenec Bervar, glasbeni umetnik iz Celja, petje in godbo so oskrbeli skoro izključno Slovenci. Bil je lep dan.

Veliko soboto in nedeljo nam je pripeljala pošta vse polno zavojev od naših dragih, ki so nam poslali najboljše izmed dobrega, kar so hranili v svojih shrambah. Bog jim povrni! K. V.—č.

Vojska z Rusi.

Ljuti boji v Karpatih in Bukovini. Kakor o božičnih praznikih, so se tudi minule velikonočne praznike na avstrijsko-ruski bojni črti vršili hudi boji. Vidi se, da Rusi z vsemi silami poskušajo v Karpatih izsiliti odločitev. Uradno se poroča, da se na ruski strani udeležuje boj vsa ruska oblegovalna armada izpred Przemysla.

Posebno hudi boji so se vršili med Lupkovom in Užokom. Med tem ko so naše čete odbile ruske napade v dolini Laborce in severno od Užoka, so se morale umakniti pred veliko sovražno premočjo na črti Cisna-Berechy (jugovzhodno od Cisne), ker so bile preveč izpostavljene. Nove postojanke, ki so jih zavzele te čete, so sedaj spravile to fronto v soglasje z duklansko fronto.

Vse ozemlje pri prelazu Užok je v naši posesti in tvori zvezo z našimi četami v vzhodni Galiciji. Zadnja poročila pravijo, da vlada pri Užoku razmeroma mir, med tem ko se vrše pri Lupkovu silni boji.

Torišče teh bojev je bila dolina Laborce in obojestranske višine, kjer so Rusi napadli z močnimi silami. V teh bojih so dne 3. aprila naši ujeli 2020 Rusov.

Glasom uradnega poročila z dne 6. t. m. se boji v Karpatih vedno bolj razširjajo. Na višinah vzhodno od doline Laborce so avstrijske in nemške čete 5. t. m. osvojile močne ruske postojanke in pri tem ujele 5040 Rusov. V sosednjih oddelkih je bilo z velikimi izgubami krvavo odbitih več ljutih ruskih napadov in ujetih nadaljnih 2530 Rusov.

Na skrajnem desnem krilu naše gailiške bojne črte t. j. v trikotu Bukovina-Rusija-Rumunija se vrše zadnje dni težki in krvavi boji. Kljub hudemu sovražnemu navalu se Rusom ni posrečilo vzhodno od Zaleszczyki prodreti. Rusi so skušali pri Uscie Biskupie prekoračiti Dnjester. Po večurnem boju so jih naše čete vrgle nazaj, ujele 1400 Rusov in zaplenile 7 strojnih pušk. Po uradnem poročilu z dne 6. t. m. pa so naše čete dne 4. aprila jugozahodno od Uscie Biskupie pri poizkušnem sovražnem napadu na južni breg Dnjestra uničile dva bataljona ruskega Aleksandrovega pešpolka.

Osovjec že 36 dni oblegan. Pariška izdaja lista „Daily Mail“ poroča o obleganju Osovjeca iz Petrograda: Obleganje traja zdaj že 36 dni. Mesto Nemci vsak dan obstreljujejo. Število ranjenih v mestu je precej veliko. Kljub temu pa poteka življenje v mestu normalno. Vsako nedeljo ob 4. uri popoldne so na raznih točkah mesta koncerti štirih vojaških godb.

Marca ujeli Nemci 55.800 Rusov. Marca meseca je nemška vzhodna armada ujela skupno 55.800 Rusov in zaplenila 9 topov ter 61 strojnih pušk.

Avstrijski upad v Besarabijo. Kakor poroča „Zina“, so avstrijske čete dne 27. marca popoldne prekoračile mejo Besarabije, prisilile Ruse, da so se morali hitro umakniti in zasedle Novosielico, Bolusek in Chotin. Avstrijske čete, ki se nahajajo 35 km v notranjosti Besarabije, so ujele veliko Rusov in zaplenile dva topa velikega kalibra.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Resni Angleži o položaju na Francoskem. Angleški „Morning Post“ piše: Ko je doživela angleška armada pri Mons-u občuten poraz, smo rekli delavcem, da je naše umikanje slavnejše kakor pa nemško napredovanje. Ves čas smo delavstvo učili, da je vsak še tako majhen uspeh v strelskih jarkih nekaj slavnega, na drugi strani pa, da je sovražnik uničen, deprimiran, izstradan in bankeroten. To vse ni res! Nemške armade stoje, kjer so stale; v Belgiji, na severnem Francoskem, na Poljskem. Nemci stoje povsod na ozemlju naših zaveznikov. Tudi ne stradajo, ampak cene živil so ravno sedaj na Nemškem nižje kakor na Angleškem. Tudi bankerotni niso, ampak plačujejo svoje zaveznosti. Naši dobri zavezniki: Rusi, Francozi, Srbi in Belgijci potijo krvav pot, da vzdržujejo nemški naval in naša majhna armada silno trpi.

Na južnem bojišču.

Srbija stremi po pristanišču. Srbija živahno dela na to, da pridobi kako pristanišče ob morju. Essad paša preskrbuje srbske kupčije v Albaniji. Tajno so se v Draču posvetovali srbski diplomati z Essad pašo o zadevi. Predlagalo se je, naj postane Sv. Ivan di Medua srbsko pristanišče ob Jadranskem morju.

Obstreljevanje Oršove. „A Nap“ poroča iz Novega Sada 2. marca: Obstreljevanje Oršove dne 31. marca se je pričelo ob 2. uri popoldne in je trajalo približno pol ure. Bilo je brezuspešno. Nekaj oseb je bilo ranjenih in par hiš poškodovanih. Takoj nato so naši pričeli obstre-

ljevati Belgrad. Obstreljevanje je trajalo od 4. do 5. ure popoldne. Opazovalci poročajo, da je ogenj zelo učinkoval. Granate so v sredini mesta vžgale več hiš. Belgrajsko prebivalstvo je pobegnilo v kleti.

Živinoreja v Sibiriji.

Slovenski vojak, ki je sedaj v Bisku, sibirski gubernija Tomsk, kot vojni ujetnik, piše med drugim:

Minoli teden je bila v Bisku običajna „jarmarka“ — velikansk letni semenj. Sejmarji so prišli iz vsega ogromnega biskega okrožja in še iz večjih daljav. Videti je bilo tudi mnogo Mongolcev, ki so se zlasti zanimali za konje. Je bila pa res velika izbira: gotovo 10.000 repov, med katerimi sem občudoval mnoge žametne vrance — naravnost prekrasne živali! Za 80 do 100 rubljev kupiš tu konja, ki bi stal v domovini gotovih 600 do 800 K. Sibirski konj pa ni samo lep, ampak tudi skrajno utrjen in vztrajen. Brez oddiha in krmljenja ti preteče svojih 100 km; nato mu privoščijo zunaj na mrazu — brez odeje seveda — pol ure počitka, šop trde slame in nazadnje do mile volje ledenomrzle vode; izprehodi se nekoliko na prostem zraku, potem te pa zopet popelje nadaljnih 100 km daleč — še isti dan. Čudovite živali!

V brezkončni Rusiji je tudi nešteto goveje živine. Mnogo je prav lepe živine, a krave — volov sem malo videl — bi bile splošno lahko mnogo boljše, ako bi se sibirski „kristjanik“ (kmet) teoretično in praktično seznanil z umno živinorejo. Živali so vse leto noč in dan na prostem; po snegu iščejo raztreseno slamo, zato ni čuda, da ima srednje dobra krava pri nas več mleka nego 10 do 15 sibirskih. Po mnogih vaseh sem opazil posebno kravjo pasmo brez rog. Pa tudi muhastim rogatim kravam prav na kratko odžagajo rogove, da v naprej preprečijo vsak uspeh hudobnih kravjih namenov. Da bi krave snažili s krtačami, seveda ni govora, a živali kljub temu nimajo mrčesa. V Sibiriji je pač hud mraz.

Tudi prašičereja je tod še prav primitivna. Trikrat na dan dobe živali žita, sicer pa tavajo po vasi, da kje kaj „boljšega“ iztaknejo. Seveda sibirski prašiči niso taki zmrznjeni kakor naši pujski, ki imajo tu in tam lepše stanovanje nego marsikateri zemljak. V snegu spe in počivajo tukajšnji prašički kakor vsa druga živina, pa so zdravi in se lepo zdebele, kakor sem opazil na „jarmarki“. Kot umne, samostojne živali imajo svoboden izhod celo do kolodvora, kjer iščejo odpadkov in se kaj spretno umikajo prihajajočim vlakom. Pri nas se pa marsikatera „govovina“ na dveh nogah neprostovoljno zamota pod lukamatijo.

Domače in tuje novice.

Osmina po ranjtem prečastitem gosp. kanoniku Fr. Špendal-u bo v ponedeljek 12. aprila ob 9. uri zjutraj.

Odlikovan je bil g. Josip Škerlj, računski podčastnik, s srebrno svetinjo prvega razreda. Bil je ves čas vojske v Galiciji in je v največji nevarnosti za lastno življenje preskrbel vojsko s živežem, ko so bili obkoljeni od sovražnika. — Vrlemu Novomeščanu najprisernejša čestitka!

Velikonočni prazniki v Novem mestu. Na velikonočno soboto popoldan je bilo nebo za procesijo zelo naklonjeno. Dolga vrsta se je pomikala po ulicah, značilna po pestrih barvah ženskih oblek. Novomeška godba je skušala vzbuditi pri udeležnikih praznično razpoloženje, vendar se ji to ni moglo posrečiti, kakor druga leta. Preveč se čutijo ljudje prizadete po vojski. Nedelja je bila lep dan, a daleč ga je pa prekašal ponedeljek. Dal Bog, da bi prihodnje leto srečnejše in veselejše praznike obhajali!

Umrla je pred prazniki občeprijubljena in spoštovana gospodinja v Ločni Terezija Kos, 6 tednov po porodu. Zapustila je pet malih, nedoraslih otročičkov, in kar je še žalostnejše, moža niti ni bilo doma, ampak pri vojaki. Ker je bil še ravno v Ljubljani, se mu je še vendar dovolil primeren dopust. Spoštovani kmečki rodbini naše sožalje na tako težki izgubi.

Semenj v Kandiji bode prihodnji četrtek, dne 15. t. m.

Za vojake v bolnici v Kandiji so darovali: Gospa pl. Garzarolli 800 cigaret, gospa pl. Fichtenau jabolka, dvorni svetnik pl. Šuklje cigarete, čč. šolske sestre v Šmihelu knjige, razglednice in cigarete, prečastiti gospod župnik Česen maslo in jajca, gospa Josipina Romold iz Mokronoga vrečico fižola, Oton Baier založnik piv. Mengeš, 100 steklenic pive. Zahvaljujemo se najprisernejše in priporočamo tudi v prihodnje.

Pomladanski dopusti se že tudi blizu Novega mesta poznajo. Videli smo že par vojakov, ki so prišli domov delat. Resnici na ljubo moramo tudi reči, da so se proti pričakovanju pridno poprijeli dela.

Omejene kupčije s poljskimi pridelki. Po odredbi, ki je izšla dne 2. t. m. se prepovejo in razveljavijo kupčije na upanje (nakup bodoče žetve, kakorkoli že izpade), ki tičejo poljedelske pridelke kakršnekoli vrste izvzemši mošta in vina. Prepovedane špekulacijske predkupčije nove žetve pospešujejo delovanje vojnižitnega prometnega zavoda v slučaju, če se pokaže potreba, da se mu prepusti tudi razdelitev nove žetve. Ta odlok velja le za poljedelske pridelke inozemstva in osobito ne ovira prednabav ogrske žetve. Nakup poljedelskih zemljiških pridelkov po vojaški upravi in po vojnižitni upravi je izvzet prepovedi.

Posredovanje kmečkega dela. Delavski urad c. kr. kmetijske družbe na Dunaju naznanja, da ima še na razpolago veliko delavcev v oddelkih 30—40 oseb, osobito za bodočo žetev in košnjo. Kdor bode delavce rabil, naj se že sedaj javi na naslov: Arbeitsamt der k. k. Landwirtschafts-Gesellschaft in Wien I, Schauflegasse 6, ki daje natančnejša pojasnila brezplačno.

Odgoden vpoklic pod orožje na Ogrskem. „Zeit“ poroča iz Budimpešte: Mestna uprava v Budimpešti je razglasila, da se tisti vojaški službi podvrženi vojaki letnikov 1891, 1895 in 1896, ki bi bili morali pod orožje 15. t. m., vpo-kličejo šele pozneje.

Hči generala Kusmaneka — bolniška strežnica. Berta Kusmanek, hči hrabrega przemyskega poveljnika generala Kusmaneka, se je prostovoljno oglasila za strežnico v bolnišnici v mestu Djur (Rab) na Ogrskem.

Nemčija je tudi krmila stavila pod zaporo. Da zabrani nadaljnjo draženje cen in krmila ohrani poljedelstvu, je nemški zvezni svet stavil vsa krmila pod zaporo. Vsak hranitelj krmil, ki jih sam ne porablja, mora svoje zaloge naznaniti. — Nakupovanje in prodaja krmil je poverjena nakupovalni družbi nemških poljedelcev.

Anglija pred generalnim rudarskim štrajkom. Glavni vzrok sedanjega gibanja med angleškimi rudarji je silna draginja živil, ki je zavladala zadnje tedne. Anglija živi od dovoza. Ta je pa po nemških podmorskih čolnih večinoma odrezan. Vsled nemške blokade so cene živilom poskočile za 50 do 70 odstotkov. V londonskem okrajnem svetu se je konstatiralo, da je beda v rudarskih pokrajinah strašna. Ribe, slanina, sir itd., za rudarja jako važna živila, so zginili z rudarjeve mize. Narodni svet angleških rudarjev je sestavil zahteve na posetnike rudnikov, ki so pa te zahteve kratkoma odbili. Ako se ne doseže sporazuma, ima Anglija pričakovati, da ostanejo njene ladje v par tednih brez premoga.

Pegasti legar v Avstriji. Od 21. do 27. marca se je v Avstriji pojavilo nanovo

477 slučajev pegastega legarja. Na Štajerskem in Koroškem je obolelo za pegastim legarjem: v ujetniškem taboru v Thalerhofu pri Gradcu 1, v Knittelfeldu 9, v Vagni pri Lipnici 8, v Šmihelu na Gornjem Štajerskem 27, v Vurbergu pri Ptuj 3, v Celovcu 1 in v Volšpergu 2 osebi.

Uničujte muhe v sobah! Ker muhe prenašajo nalezljive bolezni, se priporoča, da se muhe v sobah zatirajo. Tozadeven pouk dobi tudi šolska mladina.

Omejitev prodajanja žganja vojaštvu. C. kr. deželna vlada za Kranjsko je odredila, da imetniki, zaupniki in namestniki gostilniških in krčmarskih obrtov v Ljubljani, t. j. hotelov, gostiln, kavarn, slaščičarn, žganjarn, izkuhov in trgovin, ki so v posesti koncesije za žganjetoč ali nadrobno prodajo žganih opojnih pijač, od sedaj naprej teh pijač ne smejo prodajati po 5. uri popoldne osebam oborožene sile (vojaštvu), vstevši tudi šarže in enoletne prostovoljce. Prodajanje drugih pijač in jedil vojakom, kakor tudi žganjetočev vobče ostane neizpremenjeno. Tozadevni prestopki se bodo najstrožje kaznovali.

Dražbeni oklic.

E 72/15
10

Dne 1. maja 1915 predpoludne ob 9. uri bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 31, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: Zemlj. knjiga Rudolfovo, vl. št. 142: Hiša, vrt, gozd. Cen. vrednost 7104 K. Najmanjši ponudek 3552 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 31. marca 1915. 8

Dražbeni oklic.

E 45/15
9

Dne 28. aprila 1915 predpoludne ob 9. uri bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 31, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: Zemlj. knjiga Rudolfovo, vl. št. 22: Hiša, stavbišče in vrt. Cen. vrednost 1088 K. Najmanjši ponudek 544 K. — Zemlj. knjiga Dobindol, vl. št. 911: Gozd. Cen. vrednost 250 K. Najmanjši ponudek 166 K 66 h. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 31. marca 1915. 7

Dražbeni oklic.

E 42/15
10

Dne 17. maja 1915 predpoludne ob 10. uri bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 31, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: Zemlj. knjiga Rudolfovo, vl. št. 386: Hiša in vrt. Cen. vrednost 8849 K. Najmanjši ponudek 4424 K 50 h. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 31. marca 1915. 6

Dražbeni oklic.

E 16/15
7

Dne 28. aprila 1915 predpoludne ob 10. uri bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 31, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemlj. knjiga Stranskavas, vl. št. 369: Hiša, njiva. Cen. vrednost 3106 K. Najmanjši ponudek 2072 K. Vl. št. 444: Gozd. Cen. vrednost 337 K. Najm. ponudek 224 K 66 h. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 31. marca 1915. 10

Dražbeni oklic.

E 994/13/76

Dne 12. maja 1915 predpoludne ob 9. uri bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 31, na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemlj. knjiga Zagorica, vl. št. 153: parc. št. 860: njiva. Cen. vrednost 754 K. Najmanjši ponudek 377 K. Parc. št. 872: njiva. Cen. vrednost 195 K. Najmanjši ponudek 98 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 26. marca 1915. 9

Dražbeni oklic.

E 795/14
15

Dne 19. maja 1915 predpoludne ob 9. uri bo pri sodišču, v izbi št. 31, na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemlj. knjiga Kandija, vl. št. 693: poslopje — pritlična hiša in zemljiška parcela. Cenilna vrednost 5878 K. Najmanjši ponudek 2939 K.

Na zemljišču je vknjižen dosmrten vzitek za Eleonoro Osterman obstoječ v stanovanju, hrani in obleki. Uzitek je cenjen na 4200 K, ter ga je prevzeti samo v toliko, v kolikor se da isti oziroma njegov nadomestek po njem pristojecem vrstnem redu založiti iz razdelbene mase.

Zemljišče se bo izklicalo najprej brez zaračuna tega uzitka na največji ponudek in če ne bode predložil upnik krit, pa s zaračunom na najvišji ponudek. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 26. marca 1915. 11

Loterijske številke.

Gradec, 31. marca 56 18 84 58 85
Trst, 7. aprila 43 9 65 20 19

Hranilnice in posojilnice, gospodarske zadruga, občine, kmetijske podružnice in izobraževalna društva! Ali ste že sklenili koliko izvodov „Dolenjskih Novic“ boste naročili? e še niste, sklenite nemudoma; naša čast zahteva, da naš dolenjski list razširimo!

Naročajte „Dolenjske Novice!“

Prijatelje in znance prosimo za poročila o padlih in ranjenih Dolenjcih.

Belokranjski vestnik.

Iz Adlešič 6. aprila. Meteor, o katerem je pisal „Slov.“ dne 27. marca, da so ga videli v Št. Jerneju dne 26. marca, so videli ljudje tudi v Beli Krajini, pri nas in v Tribučah nekaj čez 3/4 na 5. Videli so ga pa tudi po Hrvaškem, kakor so pravili naši ljudje, ki so šli isto jutro rano na semenj v Karlovec. Na semnju v Karlovcu so isti dan sploh močno govorili o njem.

Naš cerkveni ključar pri sv. Magdaleni na Vel. Plešivici je letošnjo zimo nabral po Beli Krajini za naša dva nova zvonova zopet lep znesek 54 kron. Temu Mikotu Grabrijanu se imamo zahvaliti, da smo dobili lani dva nova lepa zvana. Bog povrni obilo njemu ves trud, ki ga je imel z nabiranjem, pa tudi vsem darovalcem, ki so lani in letos tako obilo in radi darovali v čast sv. Mar. Magdalene na Plešivici.

Od Kolpe. Nedavno so poročali naši listi, da je v daljni Ameriki umrl Rev. John Kranjec. Ta gospod je bil naš belokranjski rojak. Objavite tudi Vi, „Dol. Novice“, nekoliko črtic o tem našem odličnem rojaku. — Ivan Kranjec je bil rojen 21. svečana 1871 v Starem trgu pri Poljanah. Leta 1892 se je podal v Ameriko ter je nadaljeval svoje študije v St. Francis Seminary v državi Wisconsin. Dne 3. julija 1897 je bil posvečen v mašnika in nastavljen za kaplana angleške župnije v Jolietu Ill. Čez leto dni je prosil škof iz Pittsburga, da bi prevzel dušno pastirovanje ondotnih Slovencev, ki so si ravno sezidali lastno cerkev. Kranjec je prevzel to službo, a moral si je še-le oskrbeti primerno stanovanje, ker sprva je bival kar v zakristiji. Toda čikaški nadškof ga je odpoklical, ker ga je še bolj potreboval za svoje Slovence v S. Chicagu in Waukeganu. L. 1903 je deloval le v S. Chicagu, kjer je za 30.000 dolarjev dogradil cerkev in župnišče. — Ko je pa v Ljubljani umrl prvi župnik slovenske fare sv. Jožefa v Jolietu, neumorni Rev. Šusteršič, je bil Kranjec 16. julija 1911 slovesno upeljan kot njegov naslednik, kjer sta mu asistirala oba kapelana Slovencev Rev. Študel in Pollak.

Jolietška mnogoštevilna naselbina slovenska je dobila v njem vztrajnega pospeševalca časa primernega napredka. Župna šola se je morala razširiti, zato je Kranjec zidal novo poslopje, ki je stalo nad 35.000 dolarjev. Ker je bilo staro župnišče odloženo za stanovanje čč. šolskih sester, ki so iz stare domovine prišle, da prevzamejo uk in vzgojo ondotne slovenske mladeži, moral je oskrbeti še novo župnišče, ki je stalo nad 13.000 dolarjev. — V sredi neumornega dela ga je obiskala bolezen že v adventu 1914. Na videz se mu je zboljšalo, a koncem januarja 1915 je vsled prehlajenja nastopila še pljučnica, ki mu je 12. svečana prerezala nit življenja v najlepši moški dobi 44 let.

Rev. Kranjec je bil povsod neumorno delaven. Prva in najlepša organizacija ameriških Slovencev je Kranjsko slovenska katoliška Jednota, ki so je temelj položili duhovni z nekaterimi krščansko mislečimi možmi. Ona ima po svojih pravilih tudi duhovnega vodjo. Kot tak je bil Kranjec na konvencijah dvakrat izvoljen ter je vršil to službo od leta 1906 do 1911. — Poleg K. S. K. J. je v Jolietu tudi Tiskovna Družba, ki izdaja „Amerikan. Slovenca.“

Začetkom leta 1912 je tiskovni odbor izvolil Rev. Kranjca za urednika A. S. Tudi to breme je prevzel v zavesti pesnikove bodrilke:

Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan.

Videl je, koliko kvara povzročajo ameriški listi, ki poganjajo kakor gobe po dežju; polastili so se jih večinoma „ponesrečeni študentje“ brez globokeje omike in brez krščanskih uzorov. „Amerikanski Slovenec“ je prvi list, ki menda edini temelji na krščanskem uzoru. Tekom let se je zboljševal, a ni še dosegel vrhunca, mora postati dnevnik — duševno središče ameriških Slovencev. Drugi večji listi so žal proticerkveni in protiavtstrijski. Znani „Glas Naroda“ — prav za prav inšerativni list tvrdke Sakser — je posebno v zadnjih letih pokazal rožičke in je povsod spodkopaval krščanske nazore in avstrijsko domoljubno mišljenje. Pred nedavnim je slepil svoje bralce z v njegovi glavi nastalo revolucijo v Ljubljani, z osnovanjem jugoslovanske republike itd.

Takemu početju se mora ameriška slovensko-katoliška organizacija postaviti v bran, da ohrani ondotne naše rojake — zveste Bogu in svojemu narodu. In tega smotra se je zavedal pokojni Kranjec. Z vsemi močmi je res pospeševal resnični blagor ameriških Slovencev.

Kakor njegov sprednik Rev. Šusteršič, je tudi Kranjec žrtva trudoljubivosti, preobloženosti. A njegova dela ga bodo slavila med poznejšimi potomci. Belikranjci smo lahko ponosni na tega odličnega rojaka.

Ko se je gradila belokranjska železnica, pisal je nekemu svojemu rojaku, da kmalo po otvoritvi pride obiskat svoj rojstni kraj in svojega očeta. V „Amer. Slovincu“ je vesel pozdravljajal to novo pridobitev za Belokrajino. Ponatisnil je v svojem listu popis vse slavnosti in celi članek „Dolenjskih Novic“, želeč svoji rojstni pokrajini lepšo bodočnost. Mej tem je izbruhnila vojska — in zveza z Ameriko je otežkočena; njegov obisk stare domovine je izostal. Naj pa prosi zdaj v rajskih višavah za srečo slovenskih rojakov tostran in onstran atlantiškega oceana.

Dostavek založništva. Rev. pokojni Kranjec je pazljivo spremljal tudi slovstvene pojave v stari domovini. Ko je naša tvrdka l. 1913 na svetlo dala „kan. Žlogarjeve: Lurške prizore“, spoznal jih je rajni Kranjec kot posebno primerno berilo za ondotne rojake ter jih naročil lepo število. Pri tej priliki priporočamo cenjenim čitateljem za bodoči majnik omenjene šmarnice, katerih je pri naši tvrdki na razpolago še do sto iztisov.

Dopisi.

Št. Peter. Na cvetno nedeljo je priredilo izobraževalno društvo pred mnogostevilnim občinstvom zanimivo predavanje. Govoril je g. profesor Sever, ki se je kot častnik več mesecev udeleževal vseh vojnih doživljajev na južnem bojišču. Gospodu predavatelju prijazna zahvala za požrtvovalni trud! — Odkar smo zadnjič poročali v „Novice“, je zahtevala vojna spet obilo žrtev iz naše župnije. Ranjenih oziroma obolelih je — kolikor znano seveda — do sedaj že nad 50. Zadnji čas smo zvedeli za sledeče: Franc Ljubi iz Ždinjevasi je ozebel na obe nogi. Na eni so mu odrezali v bolnišnici v Rimasgombat-u nekaj prstov. Franc Luštek iz Ždinjevasi je tudi ozebel na obe nogi. Zadnji čas se zdravi v Celju. Nekaj sličnega je zadelo Janca iz Ždinjevasi. Prvo pomoč je dobil v Szatmar-Nemeti. Prav težko ranjen je Janez Gorenc iz Črešnjic. Prestreljeno ima kost pod kolonom. Na svoji križevi poti je imel več postaj po mažarskih bolnišnicah, dokler ni po berglah priromal v domovino. Franc Pleško iz Prapreč je bil dvakrat ranjen na nogi. V Eperiesu na Ogrskem ležita v bolnišnici Franc Becele z Gorenjega

vrha in Karol Junc iz Št. Petra. Slednji ima tifus. Matija Udovč iz Grčevja je od početka vojne do prav zadnjega časa ključoval vsem neizgodbam. Konečno je tudi podlegel. Iz južnega bojišča so se oglasili kot bolniki: Janez Gorenc iz Mačkoveca (Osek), Alojzij Hočevnar iz Harinjevasi (Sarajevo), Miha Rifelj iz Harinjevasi — ozebljen (Ljubljana). Dva sta že dala slovo vojaški službi; oba po dvakrat ranjena sta nesposobna za nadaljno vojskovanje. V Przemislu smo imeli štiri župljane. Če so med živimi, imamo na Ruskem 13 ujetnikov. Zadnji čas sta se oglasila iz ruskega ujetništva dva nova ujetnika: Janez Žura iz Zagrada in Florjan Golob s Trške gore; slednji je v Petropavlovsku. Med brambovci v Przemislu je bil tudi Anton Zupančič iz Štravberka. 22. marca ob istem času, ko se je po časniških poročilih udala trdnjava Rusom, se je Zupančiču rodil doma deček. Kdo bo srečnejši: oče ali sin?

Iz Št. Jerneja. Tukajšnja šolska mladina je na spodbujajo učiteljstva prepustila svoje običajne velikonočne pirihe letos bolnim in okrevajočim našim vojakom na Kranjskem. — V dveh dneh so prinesli ti mali rodoljubi v šolo 1215 svežih jajec! Tekmovali so med seboj, kateri bode večje število nabral pri sosedih in prinesel v šolo. — Prvi nabiralni dan je v tem prvačil Janko Grgovičev iz Dol. Maharovca z 22 komadi, a drugi dan ga prekosi Hudoklinov Cvetko s 35., ki pa takoj odstopi prvenstvo Župčevi Karolinci iz Mihovice s 45 komadi. Hvala ti, vrla šolska mladina, da si se usmilila bolnih vojakov, ki so za nas tvegali življenje in prelili svojo srčno kri za milo nam očetnjavo! Knjigovez in trgovec z jajci g. Anton Luzar iz Dobravice je potem strokovnjaško spretno spravil vso zbirko jajc v dva zaboja, jih opremil pravilno z lesno volno ter vse to storil kaj radovoljno in brezplačno v človekoljubni namen. — Na kolodvor v Rudolfovo sta potem tudi brezplačno odpeljala oba zaboja z jajci posestnika Jordan Janez in Gregorič Janez (Ivakov) oba iz Grobelj pri Št. Jerneju. Vsem najsrčnejša hvala z željo, da bi našli mnogo posnemovalcev širom naše Dolenjske, ki goji v izdatni meri dobičkanosno perutninarstvo.

Iz Št. Jerneja. Pustolovke so že prišle in veselo obletujejo jim znane cerkvene stolpe, hiše in okolico in oznanjajo pomlad. Letos smo res obhajali pri lepem pomladanskem vremenu velikonočne praznike. V soboto popoldne so bile običajne cerkvene molitve, ki so se končale s trikratno veselo alelujo. Na to se je jela pomikati dolga, veličastna procesija za Najsvetejšim med petjem domačega pevskega zbora in pobožno molitvijo ogromnega števila pobožnega ljudstva. S posebno pozornostjo smo gledali naše vrle „Orle“ in člane treh požarnih bramb, ki so spremljali Najsvetejše kot kaki vojščaki božji.

V ponedeljek po krščanskem nauku se je vršil v društveni dvorani občini zbor „Orla“. Ker so skoraj vsi odborniki v vojni, je le predsednik mladenič Jož. Globavs iz Šmarja obširno razjasnil delovanje in posebno nov naraščaj poučeval, kako vzorno se naj vedejo in katere napake opustijo. Po volitvi novega odbora sta govorila še čast. g. župnik Anton Lesjak in čast. g. Pirkovič, bogoslovec in mladino opozarjala, naj se lepo vede in vzdržuje alkohola in kadenja, da bo šentjernejska mladina res vzgledna. Konečno so ustanovili „Čebelico“ za „Orle“. Želeti bi le bilo, da bi vsi šentjernejski fantje postali člani „Orla“ in tekmovali v lepem obnašanju ter delali čast celi fari.

Književnost.

„Svetovna vojska“. Pod tem naslovom je pričelo izhajati lepo delo v zvezkih v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani. Delo je opremljeno z lepimi slikami in bo nudilo enoten in nepretrgan popis današnjih bojev, poleg tega bo pa podalo tudi mnogo izvornih črtic, slik in vojnih dogodkov, katerih niso prinesli časopisi. Uredništvo „Svetovne vojske“ ima namreč na razpolago že sedaj obilo dopisov in poročil po največ od slovenskih vojakov, ki so se vdeležili bojev na južnem ali severnem bojišču. Delo bo vsled tega zelo zanimivo in bo vredno, da si je shrani vsaka hiša za spomin na današnje težke dni svetovnih dogodkov. S prav posebnim zanimanjem pa bodo po tej knjigi posegli naši vojaki, ko se vrnejo iz bojišč, saj bodo popisani v knjigi boji, katerih so se sami vdeležili in ki so jim živo v spominu. Časopisi se pogube, ta knjiga pa bo ostala v spomin nam in znancem, saj bo nudila kroniko slovenskega junaštva.

Vsak posamezen zvezek, ki je dokaj obširen, velja 60 vin., cetrletno (6 zvezkov) pa znaša samo 3 krone, katere je treba poslati pri naročilu naprej.

Velika svota denarja 154-0-6

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Lepa njiva 5

se takoj proda pod ugodnimi pogoji blizu kolodvora v Kandiji, pripravna tudi za stavbišče. Več se izve pri lastniku **Franc Sekula** pri kolodvoru v Kandiji št. 74. Za slučaj, da se ne proda, se odda tudi v najem.

Dr. Ferd. Trenz

ordinira vsak dan na svojem domu na Draškovcu pri Št. Jerneju.

Vsako sredo pa ordinira v Kostanjevici od 2. do 4. ure popoldne. 4-3-1

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 4³/₄ 0/10

1-0-2

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.